

KUKA JÄRJESTÄÄ PUHEVAMMAISEN HENKILÖN TULKKAUKSEN?

Jos viranomainen, esimerkiksi sairaala tai poliisi, kutsuu puhevammaisen henkilön tutkimuksiin tai tapaamiseen, niin lain mukaan viranomaisen pitää järjestää tulkkaus. Lääkäritutkimuksiin mentäessä sairaalan vastuulla on järjestää tulkkaus asiakkaalle. Tilatun tulkin pitää osata asiakkaan kommunikointimenetelmät ja -tavat. Tämä on erityisen tärkeää puhevammaisten henkilöiden kohdalla.

Tulkkauspalvelulain (2010) mukaan Kansaneläkelaitoksella (Kela) on vastuu järjestää vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelu silloin, kun vastuu ei kuulu muille viranomaisille. Vuodesta 2010 Kela on kilpailuttanut vammaisten tulkkauspalvelua tuottavat yritykset säännöllisin väliajoin. Kelan vammaisten tulkkauspalvelukeskus (Vatu) välittää tulkkaustilaukset koko maan alueella. Tulkkausasiakas tekee itse (tai tulkin tukemana) tulkkaustilaukset Vatu-keskukseen. Asiakas voi myös valtuuttaa jonkun muun hoitamaan hänen tulkkaustilauksiaan.

Opiskelutulkkaus tarkoittaa tulkkausta koulussa ja opinnoissa. Opiskelutulkkauksessa (optu) järjestämisvastuu jakautuu kuntien ja Kelan vammaisten tulkkauspalvelun välillä:

- Päivähoidossa ja perusopinnoissa tulkkauksen järjestäminen on kuntien vastuulla (katso tarkemmin seuraavan sivun taulukko)
- Jos perusopetuksen jälkeinen TELMA-valmennus on kunnan järjestämää, on myös tulkkauksen järjestämisvastuu kunnalla
- perusopintojen jälkeen opiskelutulkkauksen järjestää Kelan vammaisten tulkkauspalvelu

Viranomaisella on vastuu tulkkauksen järjestämisestä viranomaisen aloitteesta tapahtuvissa tilanteissa, kun asianosainen ei vammaisuuden tai sairauden perusteella voi tulla ymmärretyksi.

Hallintolaki (434/2003) §26

Kuvat: Papunet.net, KUVAKO, muokattu versio

"Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käänösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla."

Perustuslaki (1999) §17

KUKA JÄRJESTÄÄ PUHEVAMMAISEN HENKILÖN TULKKAUKSEN?

Kelan vammaisten tulkkau palvelu	Kunta	Viranomaistaho
<ul style="list-style-type: none">vapaa-aika ja harrastukset, sosiaalinen mediaasiointi paikan päällä, etä- ja puhelinasiointiyhteiskunnallinen vaikuttaminen ja osallistuminenjuhlat ja tapahtumat, perhetapahtumatretket, matkat, ulkomaanmatkattulkkau perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa <p>varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tapahtumissa:</p> <ul style="list-style-type: none">aamu- ja iltapäivätoiminnassaerikoistilanteet päiväkodissa, esi- tai perusopetuksessaretket ja juhlat	<ul style="list-style-type: none">tulkkau päiväkodissatulkkau esiopetuksessatulkkau perusopetuksessatulkkau perusopintojen jälkeisessä kunnan järjestämässä TUVA-koulutuksessa.	<ul style="list-style-type: none">sairaanhoitososiaalitoimen tapaamisetpoliisi ja oikeuslaitos (oikeustulkkau)

Viranomaisen järjestää tulkkauksen silloin, kun viranomaisen on kutsunut sinut johonkin tilanteeseen, esimerkiksi sairaalaan tutkimuksiin tai poliisin luokultavaksi.

Jos menet tilaamallesi lääkäriajalle tai poliisilaitokselle uusimaan passiasi, se on asiointia, ja silloin tulkkauksen järjestää Kelan vammaisten tulkkau palvelu.

Lähteet ja lisätietoa:

[Hallintolaki](#) (2003)

[Perustuslaki](#) (1999)

[Tulkkau palvelulaki](#) (2010)

Costiander, Maarit & Lybeck, Pauliina (2021). [Puheterapian ja tulkkauksen yhteistyön mahdollisuudet puhevammaisille lapsille - Tutkimus puheterapeuttien tiedoista ja perheiden kokemuksista tulkkau palvelun aloittamisesta.](#) Sivut 16-20. YAMK-opinnäytetyö. Diakoniamattikorkeakoulu.

Kela 2026. [Muu kuin Kelan järjestämä tulkkau.](#) Verkkosivu.

Lähteisiin viitattu 6.4.2026.